

ლაშა ნარსია

ეკონომიკის დოქტორი, ზსუ ასოცირებული პროფესორი

ინოვაციური მენეჯმენტის დანერგვის
გამოწვევები მცირე საწარმოებში

აბსტრაქტი

ინოვაციური მენეჯმენტის დანერგვა მცირე საწარმოებში ითვლება თანამედროვე ეკონომიკური განვითარების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს წინაპირობად. მიუხედავად იმისა, რომ ინოვაცია უზრუნველყოფს კონკურენტუნარიანობისა და ბაზრის ცვლილებებთან ადაპტაციის შესაძლებლობას, მცირე ბიზნესებს ხშირად აკლდებათ შესაბამისი რესურსები და ცოდნა. სტრატეგიული და სისტემური მიდგომა, სახელმწიფოს მხარდაჭერითა და გარემოს ინტეგრირებული განვითარებით, რაც ინოვაციური პოტენციალის ეფექტიან გამოყენებას უზრუნველყოფს. კვლევაში ხაზგასმულია ინოვაციების როლი, არსებული გამოწვევები და რეკომენდაციები იმპლემენტაციის გასაუმჯობესებლად, რაც ცხადყოფს კომპლექსური მხარდაჭერის აუცილებლობას მცირე საწარმოებისთვის.

საკვანძო სიტყვები: ბიზნესი, მენარმეობა, კონკურენტუნარიანობა, ინოვაცია, სტრატეგია.

Lasha Narsia

Doctor of Economics, Associate Professor at ZSU

Challenges of Implementing Innovative
Management in Small Enterprises

ABSTRACT

The introduction of innovative management in small enterprises is considered one of the most important prerequisites for modern economic development. Although innovation provides the ability to compete and adapt to market changes, small businesses often

lack the appropriate resources and knowledge. A strategic and systematic approach, with state support and integrated development of the environment, ensures the effective use of innovative potential. The study highlights the role of innovations, existing challenges and recommendations for improving implementation, which shows the need for comprehensive support for small enterprises.

Keywords: *business, entrepreneurship, competitiveness, innovation, strategy.*

ინოვაციური მენეჯმენტის დანერგვა მცირე საწარმოებში წარმოადგენს მნიშვნელოვანი პოლიტიკის გამოწვევას, რომლის გადაწყვეტაც მოითხოვს სისტემურ და ინტეგრირებულ მიდგომას. კვლევა მიუთითებს, რომ არსებული დაბრკოლებები დაკავშირებულია როგორც ინფრასტრუქტურულ, ისე კულტურულ საკითხებთან. ინოვაციური პოტენციალის რეალიზება შესაძლებელია მოქნილი სტრუქტურების, სახელმწიფოს მიზანმიმართული მხარდაჭერისა და რეგულაციური გარემოს ოპტიმიზაციის პირობებში. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს დანგრევი ინოვაციების ხელშეწყობასა და ციფრული უთანასწორობის დაძლევას.

ინოვაციური მენეჯმენტის დანერგვა მცირე საწარმოებში დღეს განსაკუთრებულად აქტუალურ თემად იქცა, რადგან ისინი მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ეკონომიკის განვითარებაში და ახალი სამუშაო ადგილების შექმნაში. თუმცა, მცირე ბიზნესისთვის ამ მენეჯმენტის ეფექტური იმპლემენტაცია გამოწვევებით არის სავსე. ხშირია სიტუაციები, როდესაც კომპანიებს არ აქვთ საკმარისი ფინანსური და ტექნიკური რესურსები ინოვაციების მხარდასაჭერად, რაც ზღუდავს მათ შესაძლებლობებს ახალი იდეების რეალიზაციისთვის.

ინოვაცია მცირე ბიზნესებისთვის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი კომპონენტია, რომლის მეშვეობითაც კომპანიები იმოქმედებენ ბაზარზე, ინარჩუნებენ კონკურენტუნარიანობას და განავითარებენ საკუთარ საქმიანობას. თუმცა, ინოვაციის დანერგვა არ არის მარტივი პროცესი და ხშირად სხვადასხვა გამოწვევებთანაა დაკავშირებული.

ამ მხრივ საინტერესოა ქართველი და უცხოელი მკვლევრების მოსაზრებები ინოვაციების დანერგვაზე ბიზნეს სუბიექტებში: მცირე და საშუალო ბიზნესისთვის საქართველოში ინოვაციების მართვის სისტემური მიდგომა აუცილებელია სტაბილურობისა და კონკურენტუნარიანობის მისაღწევად, სადაც სახელმწიფოს როლი მნიშვნელოვანია;¹ კრისტენსენი გამოყო „disruptive innovation“ (დანგრევი ინოვაცია) – ტექნოლოგიების ან პროდუქტების ისეთი ცვლილება, რომელიც თავდა-

1 თოლორდავა გ. (2020). „ინოვაციური მენეჯმენტის პრაქტიკა და გამოწვევები საქართველოში“. *ეკონომიკური კვლევები*, ტ.12, #3, გვ. 112-12.

პირველად მცირე ბაზარზე ჩნდება და საბოლოოდ ცვლის არსებულ ინდუსტრიებს. მცირე ბიზნესებს ხშირად უკეთესი შესაძლებლობა აქვთ დანგრევითი ინოვაციების დანერგვისთვის.¹

სტატიაში განვიხილავთ ინოვაციის დანერგვის ეტაპებს, გამოწვევებს და იმ მეთოდებს, რომლითაც მცირე ბიზნესმა ეს გამოწვევები შესაძლოა გადალახოს. კონკრეტულად კი: მცირე საწარმოების გამოცდილების და გამოწვევების შეფასება ინოვაციური მენეჯმენტის დანერგვის პროცესში; კონკრეტული რეკომენდაციების ფორმირება მცირე ბიზნესის მხარდასაჭერად.

თანამედროვე პირობებში ცვლილებების სწრაფი ტემპი და ბაზრის მუდმივი არასტაბილურობა ზღუდავს მცირე საწარმოების მოქნილობას, რაც მნიშვნელოვან პრობლემას უქმნის ინოვაციური სტრატეგიების დროულად დანერგვას. ხშირად მცირე ბიზნესებს აკლია შესაბამისი ცოდნა და გამოცდილება ინოვაციური მენეჯმენტის სფეროში, რაც კიდევ უფრო ამძიმებს სიტუაციას. ასევე, მნიშვნელოვანია ციფრული ტექნოლოგიების დანერგვა, რომელიც ხშირ შემთხვევაში შეზღუდულია, შესაბამისი ინფრასტრუქტურის და კომპეტენციების არარსებობის გამო.

კულტურული ფაქტორიც მნიშვნელოვან როლს თამაშობს, ბევრი მცირე საწარმო არ არის მზად ცვლილებების მისაღებად და ინოვაციების წახალისებისთვის, რაც აფერხებს შემოქმედებითობის განვითარებას და ახალი იდეების მიღებას. ამ პრობლემებს ემატება ადმინისტრაციული ბარიერები და რეგულაციების სირთულეები, რომლებიც კიდევ უფრო ამძიმებს ინოვაციური პროცესის მართვას. საბოლოოდ, ეს გამოწვევები აძლევს იმის სიგნალს, რომ მცირე საწარმოებისთვის ინოვაციური მენეჯმენტის დანერგვა მოითხოვს კომპლექსურ და მულტიდისციპლინურ მიდგომას, რომელიც მოიცავს ცოდნის ამაღლებას, ფინანსურ მხარდაჭერას, ტექნოლოგიურ განვითარებას და ორგანიზაციულ კულტურაში ცვლილებებს, რათა მათ შეძლონ გრძელვადიანი წარმატების მიღწევა, კონკურენტუნარიანობის მოპოვება და შენარჩუნება.

ინოვაციური მენეჯმენტის დანერგვის გამოწვევები მცირე ბიზნესში მოითხოვს სისტემურ და ეტაპობრივ მიდგომას, რომელიც თითოეული პრობლემას კონკრეტული ქმედებებით უპასუხებს.

განვითარებულ ქვეყნებში მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ-ის) ნამატის 75-100% სწორედ ინოვაციებზე მოდის, რაც სახელმწიფოს ინოვაციური ეკონომიკის განვითარების აუცილებლობაზე მეტყველებს.²

ინოვაციის დანერგვა მნიშვნელოვანია მცირე ბიზნესებისთვის, რომლებიც მკაცრი კონკურენციის წინაშე დგანან. მცირე ბიზნესების თითქმის 70% ვერ ახერხებს ახა-

1 Christensen, C. M. (1997). *The Innovator's Dilemma: When New Technologies Cause Great Firms to Fail*. Harvard Business Review Press.

2 ირაკლი ჯანგველაძე, „ინოვაციური ეკონომიკის საფუძვლები“ გამომცემლობა „უნივერსალი“ თბილისი, 2021, გვ. 11

ლი იდეების ადაპტირებას შესაბამისი უნარის არარსებობის გამო. თქვენ მუდმივად უნდა ეძებოთ გზები თქვენი შეთავაზებების, მარკეტინგული სტრატეგიებისა და ოპერაციული მეთოდების ინოვაციისთვის.¹

პირველ რიგში, ცოდნის და უნარ-ჩვევების ამაღლება აუცილებელია. მცირე საწარმოს მენეჯერებსა და თანამშრომლებს უნდა ჰქონდეთ წვდომა შესაბამის ტრენინგებზე და განათლებაზე ინოვაციების მართვის საკითხებში. ამისთვის არსებობს როგორც ონლაინ კურსები, ისე ადგილობრივი სახელმწიფო და კერძო სექტორის ორგანიზებული პროგრამები. ეს არა მხოლოდ ახალ ცოდნას აძლევს, არამედ ეხმარება ორგანიზაციებს შექმნან ინოვაციური კულტურა, სადაც თანამშრომლები თავისუფლად აზიარებენ იდეებს და იღებენ მონაწილეობას ახალი პროექტების განვითარებაში.

მეორე, ფინანსური მხარდაჭერის მოძიება და მიზანმიმართული რესურსების მობილიზაცია ძალიან მნიშვნელოვანია. მცირე ბიზნესისთვის ხელსაყრელი იქნება გრანტების, სუბსიდიების და ინვესტიციების მოძიება, რაც საშუალებას მისცემს ინოვაციური იდეების რეალიზაციისთვის საჭირო დაბალანსებული ბიუჯეტი შექმნას. ამ პროცესში შეიძლება დაეყრდნოს სახელმწიფო პროგრამებს, საერთაშორისო დონორ ორგანიზაციებსა და ადგილობრივ ბიზნეს ასოციაციებს.

ტექნოლოგიების აქტიური დანერგვა და ციფრული ტრანსფორმაცია უნდა იყოს ინოვაციური მენეჯმენტის ერთ-ერთი მთავარი სტრატეგია. მცირე საწარმოსთვის მნიშვნელოვანია, ადაპტირდეს თანამედროვე ციფრულ ინსტრუმენტებს და სისტემებს, რომლებიც აუმჯობესებენ მარკეტინგს, გაყიდვებს, პროცესების მართვასა და მომხმარებელთან კომუნიკაციას. აქ საჭიროა პირველ რიგში მცირე ექსპერიმენტები, რომლებიც ხელს შეუწყობენ სწრაფი შედეგების მიღების პროცესს.

საზოგადოებრივი და პროფესიული ქსელების გაძლიერებაც მნიშვნელოვანია. ბიზნესმა უნდა განავითაროს პარტნიორული ურთიერთობები სხვა მცირე საწარმოსთან, ექსპერტებთან და საინვესტიციო ორგანიზაციებთან. ქსელები ზრდის ცოდნის და რესურსების წვდომას და უწყობს ხელს ინოვაციური იდეების გაცვლას.

უმნიშვნელოვანესი ეტაპია ორგანიზაციული კულტურის გარდაქმნა. უნდა შეიქმნას ისეთი სამუშაო გარემო, სადაც ინოვაცია წახალისებული იქნება, შეცდომების დაშვება არ იქნება კატასტროფული, ხოლო გუნდში ღია კომუნიკაცია და თანამშრომლობა გამართული. ამისათვის მენეჯერებმა უნდა მისცენ თანამშრომლებს სტიმულები და მხარდაჭერი გარემო, რაც ზრდის ჩართულობას და ინოვაციური ინიციატივების რეალიზაციის სურვილს.

ასევე მნიშვნელოვანია სახელმწიფო პროგრამა-საქართველოს ინოვაციების და ტექნოლოგიების სააგენტოს მცირე საწარმოების ინოვაციების მხარდაჭერის მიმართულებით, რომელიც მოიცავს: ინოვაციების და ტექნოლოგიების განვითარებისთვის საჭირო ეკოსისტემის ფორმირებას, ცოდნისა და ინოვაციის კომერციალიზაციის ხელშეწყობას, ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების გამოყენების სტიმულირებას ეკო-

1 <https://new-startups.com/innovation-in-small-business/>. May 31, 2025

ნომიკის ყველა დარგში, ინოვაციების და მაღალტექნოლოგიური პროდუქტების ექსპორტის ზრდისთვის საჭირო გარემოს შექმნას. **GITA ; FABLAB**:¹

GITA -ახორციელებს სტარტაპების დაფინანსებისა და ბიზნესის განვითარებისკენ მიმართულ სხვადასხვა პროგრამებს, ასევე სტუდენტებსა და სკოლის მოსწავლეებს სხვადასხვა ტიპის საგანმანათლებლო-შემეცნებით პროექტებს სთავაზობს.

ინოვაციების სააგენტო დაინტერესებულ პირებს სხვადასხვა უფასო მომსახურებას სთავაზობს. სააგენტო ტექნოპარკთან ერთად მოიცავს როგორც საერთო სამუშაო სივრცეს, ასევე სამრეწველო ინოვაციების უნივერსალურ ლაბორატორიას **FABLAB**-ს, საკონფერენციო დარბაზს, შეხვედრების ოთახებსა და სარეკრეაციო ზონას.

ტექნოპარკები რეგიონებში. თბილისის გარდა ტექნოპარკებსა და ინოვაციურ ცენტრებს შეხვედრით ზუგდიდში, თელავში, ახმეტასა და რუხში. უახლოეს მომავალში ტექნოპარკები გაიხსნება ბათუმში, კასპსა და გურჯაანში. რეგიონებში ინოვაციების ცენტრებისა და ტექნოპარკების გახსნის მიზანია, დაეხმაროს ადგილობრივ მოსახლეობას, კერძო კომპანიებსა და ადგილობრივ მთავრობას მიიღონ ცოდნა, როგორც ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სფეროში, ისე მენარმეობის მიმართულებით.

საერთო სამუშაო სივრცე – **Co-working**. ინოვაციების სააგენტო სტარტაპებს უფასოდ სთავაზობს საერთო სამუშაო სივრცეს, ე.წ. **co-working**-ს. საერთო სამუშაო სივრცე არის უნიკალური ადგილი მოტივირებული, აქტიური და სიახლეების მოყვარული ადამიანებისთვის.

მიუხედავად მხარდაჭერის პროგრამების, მნიშვნელოვანია გამოწვევები, რომელიც მცირე ბიზნეს ხვდება ინოვაციების დანერგვის პროცესში:

1. ფინანსური რესურსების ნაკლებობა-ერთ-ერთი მთავარი გამოწვევაა. ინოვაციის დანერგვა ხშირად მოითხოვს დიდ ინვესტიციებს, რომელთა მოზიდვა შეიძლება საკმაოდ რთული იყოს მცირე კომპანიებისთვის, განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში, როცა არ არსებობს გარანტია იმის, რომ ინვესტიცია წარმატებულად დაბრუნდება; **2. განსაკუთრებული ცოდნისა და კვალიფიციური პერსონალის ნაკლებობა**-მცირე ბიზნესებში ხშირად არ არის საკმარისი რაოდენობის გამოცდილი თანამშრომლები ან ტექნიკური გუნდი, რომელიც განახორციელებს ინოვაციურ იდეებს. ამან შეიძლება მნიშვნელოვნად გაართულოს ინოვაციური იდეების პრაქტიკაში განხორციელება; **3. მომხმარებლის არასწორი მიღება**-მომხმარებლის რეაქციები მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ინოვაციის წარმატებაში. ხშირად, ინოვაციური პროდუქტის ან სერვისის გამარტივება შეიძლება ვერ მოხდეს ისე, როგორც ის მომხმარებლებისთვის მიიღება. მომხმარებელთა ფიქრები და ადაპტაციის დონე შეიძლება იყოს საკმაოდ დაბალი, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს ინოვაციის ეფექტს; **4. კულტურული წინააღმდეგობა**-ინოვაცია შესაძლოა დამყარებული იყოს ცვლილებებზე, რაც გავლენას ახდენს ორგანიზაციის კულტურასა და საქმიანობაზე. თანამშრომლები შეიძლება არ იყვნენ

1 <https://www.economy.ge/?page=services&s=74>

მზად ახალი იდეების და მიდგომების მისაღებად; **5. რეგულაციები და კანონმდებლობა**—ინოვაციური იდეები შეიძლება გამწვავდეს კანონმდებლობითა და რეგულაციებით. ნებისმიერი ახალი პროდუქტი ან ტექნოლოგია შეიძლება რეგულირდებოდეს მთავრობის მხრიდან, რაც დამატებით შეზღუდვებს და დროის დაკარგვას იწვევს.

იბადება კითხვა —როგორ დავძლიოთ გამოწვევები? კითხვაზე პასუხის გასაცემად საჭიროდ მიგვაჩნია შემდეგი ქმედებების განხორციელება.

გრძელვადიანი ხედვა: საჭიროა, რომ კომპანიამ მიმართოს გრძელვადიან გეგმებს, რათა ფინანსური რესურსები სწორად მოხიზდეს და პროექტები გრძელვადიან პერსპექტივაში განხორციელდეს.

პარტნიორობა და კონსულტაციები: სხვა კომპანიებთან და ექსპერტებთან პარტნიორობა შეიძლება დაეხმაროს პრობლემების გადაჭრაში. მაგალითად, კავშირები სამეცნიერო ინსტიტუტებთან ან სხვა ინოვაციურ კომპანიებთან გახანგრძლივებს შესაძლებლობებს.

მომხმარებლის ჩართულობა: მუდმივი კავშირი მომხმარებლებთან და მათი ხედვების აღება არსებითად გაზრდის შანსს, რომ ინოვაცია წარმატებული იყოს.

ტექნოლოგიური და კულტურული ადაპტაცია: ტექნოლოგიების სწორი არჩევა და კულტურულად მომზადებული გუნდის შექმნა უზრუნველყოფს ინოვაციის სრულად წარმატებულ დანერგვას.

ინოვაციის მამოძრავებელი ძალები: თანამედროვე ინტერპრეტაცია ინოვაცია თანამედროვე ბიზნეს გარემოში წარმოადგენს გადამწყვეტ ფაქტორს კომპანიის წარმატებისთვის და კონკურენტუნარიანობის შენარჩუნებისთვის. მისი მამოძრავებელი ძალები ორ ძირითად ჯგუფად იყოფა — შიდა და გარე.

შიდა მამოძრავებელი ძალები მოიცავს კომპანიის შინაგანი რესურსებს და კულტურას, რომლებიც ქმნიან ინოვაციური პროცესების საფუძველს. მათ შორის განსაკუთრებული როლი ენიჭება: კორპორაციულ კულტურას, რომელიც უწყობს ხელს ექსპერიმენტებს; ლიდერშიპს და მენეჯმენტს, რომლებიც ინოვაციების მხარდაჭერას უზრუნველყოფენ და სტრატეგიულ პრიორიტეტად აქცევენ მათ; ტექნოლოგიურ ინფრასტრუქტურას და თანამშრომელთა კომპეტენციებს, რომლებიც საშუალებას აძლევენ სწრაფად შეიმუშაონ და დანერგონ ახალი პროდუქტები; ინფორმაციის თავისუფალ ცვლას და თანამშრომლობას, რაც ამცირებს ინოვაციური იდეების დაბრკოლებას.

გარე მამოძრავებელი ძალები ემყარება ბიზნეს გარემოს ფაქტორებს, რომლებიც უშუალოდ ზეგავლენას ახდენენ კომპანიების ინოვაციურ პროცესებზე: ბაზრის მოთხოვნები და მომხმარებლის მოთხოვნილებების სწრაფი ცვლილებები, რომლებიც წაახალისებენ ინოვაციურ შეთავაზებებს; კონკურენცია და გლობალური ბაზრის დინამიკა, რომელიც ითხოვს მუდმივ განახლებასა და ადაპტირებას; ტექნოლოგიური განვითარების ტრენდები, როგორცაა ციფრული ტრანსფორმაცია, ხელოვნური ინტელექტი, რომლებიც ქმნიან ახალ შესაძლებლობებს და ბაზრის სტრუქტურებს; კა-

ნონმდებლობა და რეგულაციები, რომლებიც განსაზღვრავენ სტანდარტებს და ზოგჯერ ინოვაციების მიმართულებასაც.

გარე და შიდა მამოძრავებელი ძალების ეფექტური მართვა წარმოადგენს ინოვაციური სტრატეგიის არსს, რომელიც კომპანიებს ეხმარება სწრაფად ადაპტირდნენ და შეძლონ კონკურენტული უპირატესობის შენარჩუნება.

მნიშვნელოვნად მიგვაჩნია ბიზნეს გეგმის როლის გამოყოფა ინოვაციებში მცირე ბიზნესისთვის. ბიზნეს გეგმა არის ინოვაციების მართვის საფუძველი, რომელიც აერთიანებს სტრატეგიას, რესურსების მართვას და რისკების კონტროლს, რაც მცირე ბიზნესს აძლევს ხელს რომ მიზანმიმართულად და წარმატებით განახორციელოს ინოვაციური პროექტები და მოიპოვოს კონკურენტული უპირატესობა ბაზარზე. ბიზნეს გეგმა ქმნის მკაფიო ხედვას და დეტალურ სტრატეგიას, თუ როგორ უნდა განხორციელდეს ინოვაციები, რა იდეები უნდა წამოვიდეს, როგორ მოხდეს მათი ტესტირება და დანერგვა, რა რესურსები და დრო სჭირდება მათ განხორციელებას.

რესურსების ეფექტური მართვა: გეგმა უზრუნველყოფს ფინანსური, ადამიანური და ტექნიკური რესურსების სწორ განაწილებას ინოვაციური პროექტებისათვის, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მცირე ბიზნესში, სადაც რესურსები შეზღუდულია.

დროული და მიზანმიმართული გადაწყვეტილებები: ბიზნეს გეგმა ეხმარება გააზრებულად და დროულად მიიღო გადაწყვეტილებები ცვლილებების და ბაზრის მოთხოვნების მიხედვით, რაც ინოვაციების წარმატებისთვის კრიტიკულად მნიშვნელოვანია.

-მიმზიდველობა ინვესტორებისათვის: ზუსტი და არგუმენტირებული ბიზნეს გეგმა აძლევს შანსს მოიზიდოს ინვესტიციები, გრანტები და სხვა სახის მხარდაჭერა ინოვაციების განხორციელებისთვის.

-შიდა გუნდის მობილიზაცია: გეგმა ნათლად აჩვენებს ბიზნესის მიზნებსა და ქმედებების გეგმას, რაც მობილიზებას უკეთებს გუნდის წევრებს, ზრდის მათ ჩართულობას და პასუხისმგებლობას ინოვაციური იდეების განსახორციელებლად.

-სწორი რისკების მენეჯმენტი: ბიზნეს გეგმა ითვალისწინებს შესაძლებელ რისკებს და ხსნის გზებს მათი მართვისა და შემცირებისათვის, რაც მცირე ბიზნესისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია წინასწარ მომზადებული ქმედებების განსახორციელებლად.

ვფიქრობთ ზემოთ მოცემული მიდგომებით სადაო არაა ბიზნეს გეგმის სასიცოცხლო მნიშვნელობა მცირე ბიზნესების მხარდასაჭერად, რაც ხშირად სამწუხაროდ სადაო ხდება ბიზნეს სუბიექტების მიერ.

შეიძლება ითქვას რომ საერთო ჯამში საქართველოს მცირე ბიზნეს სექტორი, თავისი სტრუქტურითა და მასშტაბებით, მოქნილ და სწრაფად ადაპტირებად პლატფორმას ქმნის ინოვაციური განვითარებისათვის. არსებული ეკონომიკური გარემო, ტექნოლოგიური პროგრესი, განათლებისა და საერთაშორისო კავშირების გაფართო-

ება ქმნის რეალურ შესაძლებლობებს, რომ მცირე მეწარმეობა გარდაიქმნას ინოვაციური ეკონომიკის მნიშვნელოვან მამოძრავებელ ძალად;

ტექნოლოგიური ტრანსფორმაცია და დიגיტალიზაცია. ციფრული ტექნოლოგიების დანერგვა წარმოადგენს ერთ-ერთ მთავარ მიმართულებას მცირე ბიზნესის ინოვაციური განვითარებისათვის. ონლაინ პლატფორმების გამოყენება, ელ-კომერცია, ციფრული მარკეტინგი, ხელოვნური ინტელექტისა და ავტომატიზაციის ელემენტების ინტეგრირება მცირე და საშუალო საწარმოებს აძლევს შესაძლებლობას, კონკურენტუნარიანობა გაზარდონ შიდა და გარე ბაზრებზე.

სტარტაპ ეკოსისტემის გაძლიერება. ბოლო წლებში საქართველოში შეინიშნება სტარტაპ ეკოსისტემის განვითარება, რომელსაც მხარს უჭერენ როგორც სახელმწიფო ინსტიტუტები (მაგ. ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო – GITA), ასევე კერძო ინვესტორები და საერთაშორისო ორგანიზაციები. მცირე ბიზნესის ჩართვა ამ ეკოსისტემაში საშუალებას აძლევს მას დააფუძნოს ინოვაციებზე დაფუძნებული მოდელები — მაგალითად, აგროტექნოლოგიები, მწვანე ენერჯია, ბიოპროდუქცია და სხვა.

განათლება და ცოდნის ეკონომიკა. ახალგაზრდა მეწარმეების ზრდა, ბიზნესის მართვისა და ტექნოლოგიური უნარების გაუმჯობესება ქმნის მყარ საფუძველს ინოვაციისთვის. ქართულ უნივერსიტეტებში და საგანმანათლებლო პროგრამებში ინოვაციური მეწარმეობის მიმართულებების გაძლიერება (მაგ., ტექნოპარკებთან თანამშრომლობა, ჰაკათონები, აქსელერატორები) სტიმულს აძლევს ახალი იდეების კომერციალიზაციას.

მდგრადი და მწვანე ინოვაციები. გლობალური კლიმატური გამოწვევების ფონზე გაიზარდა ინტერესი ეკოლოგიურად პასუხისმგებლობიანი ბიზნესების მიმართ. მცირე მეწარმეობას აქვს პოტენციალი გაავითაროს ინოვაციური პროდუქტი და სერვისი ენერგოეფექტურობის, ნარჩენების გადამუშავების, ორგანული წარმოების და ცირკულარული ეკონომიკის მიმართულებით.

რეგიონული ინკლუზია და ლოკალური ინოვაციები. ინოვაცია მხოლოდ ტექნოლოგიებში არ გამოიხატება — ეს შეიძლება იყოს ადგილობრივი ტრადიციების თანამედროვე ხედვით გადამუშავება (მაგ., ხელნაკეთები, პლუს ციფრული გაყიდვები, ტურიზმის ახალი ფორმატები, სოფლის მეურნეობის ციფრული მართვა). ამ მხრივ, მცირე ბიზნესს რეგიონებში აქვს უნიკალური რესურსები, რომელთა სწორად გამოყენებაც საჭიროებს ცოდნას, მხარდაჭერასა და ბაზარზე წვდომას.

ინოვაცია დღესდღეობით მცირე ბიზნესისთვის არა უბრალოდ დამატებითი ბერკეტი, არამედ სასიცოცხლო აუცილებლობაა. სწრაფად და მუდმივად ცვალებადი ეკონომიკური და ტექნოლოგიური გარემოს პირობებში, მცირე კომპანიები ხშირად მასშტაბის შეზღუდვების გამო ვერ სარგებლობენ ისეთივე რესურსებით, როგორც მსხვილი ორგანიზაციები, ამიტომ ინოვაცია მათთვის საშუალება ხდება, შეინარჩუნონ კონკურენტუნარიანობა და განვითარდნენ.

მცირე ბიზნესს უწევს მუდმივი ადაპტაცია და ახალი, შემოქმედებითი მიდგომების დანერგვა როგორც პროდუქტის, ისე მომსახურების სფეროში, რათა გამოირჩეოდეს ბაზარზე და მიიზიდოს ახალი მომხმარებელი. ამის მისაღწევად აუცილებელია ინოვაციების მართვის სისტემატური, სტრუქტურირებული და მიზანმიმართული მიდგომა, რომელიც არა მხოლოდ შიდა რესურსებზე და შესაძლებლობებზე იქნება დამოკიდებული, არამედ ბაზრის მოთხოვნებზე და გარე ფაქტორებზე, როგორცაა ტექნოლოგიური ცვლილებები, მომხმარებელთა ახალი მოთხოვნები და კონკურენციის დონე.

მიუხედავად იმისა, რომ მცირე ბიზნესისთვის ინოვაციის დანერგვა შეიძლება შთამბეჭდავი სირთულეები და დაბრკოლებები წარმოადგენდეს — მაგალითად, შეზღუდული ფინანსური და ადამიანური რესურსები, გაურკვევლობა და ბაზრის გაუმჭირვალეობა — სწორედ ამ გამოწვევების გადალახვა და ეფექტიანი სტრატეგიის შექმნა უზრუნველყოფს მის წარმატებას. ინოვაციური მიდგომა მცირე ბიზნესს არა მხოლოდ საშუალებას აძლევს სწრაფად მოერგოს ცვლილებებს, არამედ უკეთ გამოიყენოს არსებული შესაძლებლობები, მათ შორის თანამშრომლობა სხვა ბიზნესებთან, ახალი ტექნოლოგიების გამოყენება და ახალი ბაზრების ათვისება.

სწორი ინოვაციური სტრატეგიის დანერგვით მცირე ბიზნესი ზრდის საკუთარ პროდუქტიულობას, აუმჯობესებს მომსახურების ხარისხს და ამაღლებს მომხმარებელთა კმაყოფილებას, რაც საბოლოო ჯამში იწვევს სტაბილურ შემოსავალს და გრძელვადიან წარმატებას. ინოვაციის მენეჯმენტის პროცესების ეფექტური ორგანიზება მცირე ბიზნესს ეხმარება დაარეგულიროს რესურსების გამოყენება, დააჩქაროს გადაწყვეტილების მიღების პროცესები და დააკონკრეტოს განვითარების გზები. ამით ინოვაცია იქცევა არა მხოლოდ განვითარების ინსტრუმენტად, არამედ მცირე ბიზნესის მდგრადობისა და ზრდის გარანტიად. ამდენად, მცირე ბიზნესისთვის ინოვაციური სტრატეგიის დაგეგმვა და განხორციელება არის უპრეცედენტოდ მნიშვნელოვანი. ეს არის ის საფუძველი, რომელიც ბიზნესს დიდებისა და წარმატებისკენ გზას უხსნის. სწორედ ამიტომ, მცირე ბიზნესში ინოვაციის აქტიური დანერგვა და ეფექტური მენეჯმენტი წარმოადგენს არსებით ფაქტორს ორგანიზაციის მომავლისთვის.

ინოვაციური განვითარების პერსპექტივა საქართველოში მცირე ბიზნესისთვის რეალურია, მაგრამ მის წარმატებით რეალიზებას სჭირდება: გრძელვადიანი და სტრატეგიული სახელმწიფო პოლიტიკა; განათლებაზე დაფუძნებული კადრების მომზადება; ფინანსური და საკონსულტაციო რესურსების ხელმისაწვდომობა; საერთაშორისო კავშირების გაძლიერება და საუკეთესო პრაქტიკის ინტეგრირება.

სწორად მართული ინოვაციური მცირე ბიზნესი არა მხოლოდ ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთი ინსტრუმენტია, არამედ ის არის ცოდნაზე დაფუძნებული მომავლის საფუძველი.

გამოყენებული ლიტერატურა:

თოლორდავა, გ., „ინოვაციური მენეჯმენტის პრაქტიკა და გამოწვევები საქართველოში“. *ეკონომიკური კვლევები*, ტ.12, #3, 2020.

ჯანგველაძე, ი., ინოვაციური ეკონომიკის საფუძვლები, გამომცემლობა „უნივერსალი“ თბილისი, 2021.

Christensen, C. M. *The Innovator's Dilemma: When New Technologies Cause Great Firms to Fail*. Harvard Business Review Press. 1997.

<https://www.economy.ge/?page=services&s=74>

<https://new-startups.com/innovation-in-small-business/>. May 31, 2025